

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSÉS-féle HÁZ),

HOVA A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI RÉSZÉT
— ILLETO KÖZLEMENYEK KÜLDENDŐK. —

— KEZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA. —

Megjelenik minden vasárnap es csütörtökön.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egész évre — — — — 12 K. Fél évre — — — — 6 K.
Negyed évre — — — — 3 K. • EGYES SZÁM ÁRA 12 FILLÉR.

KIADÓHIVATAL:

(SZÉCHENYI-TÉR SZERENCSÉS-féle HÁZ)
HOVA AZ ELŐFIZETESI PÉNZEK KÜLDENDŐK.

HIRDETÉSEK

ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMENYEK A KIADÓHIVATALBAN
VETETNEK FEL.

Dr. Kmety álláspontja. Önérzetes volt. — Mindenki helyesli.

Szélvész idején üszköt vetni a gyulakony anyagba annyi, mint istenitéletet előidézni.

Az emberek társadalmá hasonlóan gyulakony dolog, felgyújtja, robbantja egy párnyi szikrája az olyan indulatnak, amely rombolni akar.

Dr. Kmety Károly országgyűlési képviselő ellen hangulatot akar csinálni egy különleges irányzat azzal, hogy önérzetes férfi léte olyan lépésre határozta el magát, amilyenre az ő helyzetében bárki más önmagával szemben köteles.

Amint Esztergomban tájékozódunk, dr. Kmety-nek ezen lépését osztatlan helyeslés fogadta, mert elhatározásának tényéből mindenki megállapíthatja, hogy nem az egyén érzékenysége játszott szerepet, hanem valami hatalmasabb, nemesebb tényező, a nemzet iránt érzett szeretet érzékenysége.

Oh, nagyon gyarló az a felfogás, amely dr. Kmetyről feltételezi az egyéni önzést!

A magyar közjog kitűnő tudósa az, aki bebizonyította, hogy egy gyönyörű nemzeti eszmény miként válhat valóra, akit nem kápráztathatott el a hallgatás: arany jelszava, arany ember.

Vagy a szokimondás bűnné vált már ebben a szerencsétlen országban?!

Bűn az, hogy valaki függetlennek akarja látni hazáját s azon munkálkodik, hogy azt az önállóság útjára terelje?

Mélyszéges szomorúság fog el bennünket akkor, midőn egy kristálytisztá jellemet félreértene és önzésből félre magyaráznak!

Azt mondják, hogy dr. Kmety-nek Esztergomért nem lett volna szabad a pártból kilépnie, mert ennek az a következménye, hogy a kormányhatalom napjának verőfénye nem fogja boldogítani városunkat.

Igaz, hogy a megalkuvás politikája bőven termi a maga eredményeit, de az is bizonyos, hogy nincs nagyobb szolgálalkúság, mint az eszmény feláldozása.

Nem, dr. Kmety éppen azért érdemel méltó elismerést, mert nem alkuszik.

Aki tehát azt hiszi, hogy az általa elfoglalt álláspont esztergomi híveinek hozzávaló ragaszkodását lazította meg, nagyon csa-

lódott, mert épen elhatározásának ténye az, amellyel még szorosabban vonta magához választóit, akik nem olyan korlátolt emberek, hogy ne tudnák, hogy dr. Kmety sérelme egyúttal az esztergomi kerület sérelme is.

Dr. Kmety eljárását különben kár egyelőre kritizálni. Amint jelezte, személyesen jön el Esztergomba is tőle fogjuk meghallani azokat az okokat, amelyek őt a párt elhagyására utalták.

Addig is várjunk türelemmel, mert csakis ő nyilatkozata alapján lehet a közönség abban a helyzetben, hogy világosan láthasson.

Dr. Kmety Károly a jövő nagy embere. A delegációból történt kihagyatása napnál fényesebben igazolja ezt, nekünk pedig örülnünk kell, hogy az ország törvényhozásából nem fogtak még ki a hozzá hasonló jellemzilárd, következetes de, mint a tények igazolják, bizonyos törekvésekkel szemben mégis kellemetlen emberek!

A szüret.

Mindenfelé kezdetét vette a szüret.

Aggodalmunk, hogy a szokatlan szárazság a szőlőbe vetett reményünket is semmivé teheti, örömré változott.

Az aranygerezdekkel rakott hegyoldalak bőven ontják az áldást annyira, hogy az edény is kevés innár.

Aki gyenge termésre számított, középezt kapott, aki középezet remélt, teljes, nagy termést nyert.

A nagy termés miatt a must ára is rendkívüli ingadozásnak van kitéve. Halunk homoki mustról, melynek törkölyöse hectonként 12, szintisztája pedig 16 koronáért kél. A hegyimust törkölyöse 16—18, tisztája pedig 20—22 korona.

A szüret különben e hét elején vette igazán kezdetét.

A must cukortartalma általában kielégítő mert a Wagner szerint 10—14 fok között váltakozik. A hegyimustok átlagos cukortartalma 12—14 fok.

A jelenlegi bő termés különben aggodalomba ejti a termelőket azért, mivel azon igen nehezen fognak tudhatni, anennyiben az ország minden vidéke ontotta a bort.

Hogy mennyire aggodalmas a helyzet a tekintetben, mutatja az is, hogy a jelesebb borvidékeken szinte meglepően olcsó a termés.

Arad hegyalján a szinmust hektoliterje 25—26. Szegszárd vidékén 16—18, Biharban az Érmelléken 18—20 korona, míg a Debrecen, Kecskemét-vidéki homoki must 8—10 korona.

Abban bizakodni tehát, hogy majd csak kiigazodik a bornak ára, egyelőre hiba volna s ha már ilyen a helyzet, vigasztalással legfeljebb az szolgálhat, hogy több termés lévén a többlet az olcsóság mellett a várt terméshez irányított magasabb árkülömbözetet fedezi.

Ami az idej esztergomi boroknak a czukortartalomtól nem függő kvalitását illeti, e részben megállapíthatjuk, hogy boraink korántsem lesznek általában olyan zamatosak, mint más években aminek oka az, hogy a bogyókban épen az illatos rész fejlődött ki legkevésbé. Keresve ennek okát, megtaláljuk azt abban, hogy az idén kevés, az érés tartama alatt pedig ugyszólván semmi eső sem esett tehát az illatanyagok kifejlődéséhez elengedhetlenül szükséges bővebb nedvtartalom hiányzott. Éppen ez az oka annak is, hogy az idej mustból aránylag kevés szinbort nyer fejtsére a szőlősgazda. A bogyó 1/3 részben magból, héjból és rostos anyagokból áll és az eddigi tapasztalás szerint 100 kgr. szőlőből 78—80 kgr-nál több szinmust nem kerül ki. Mint-hogy pedig ebből a seprőre az idén a szokottnál készerte többet lehet számítani, szinte bizonyos hogy egy hectoliter ujbort a fejts után legfeljebb 80—84 liter szintisztára apad.

Ha az esztergomi szőlős gazdák helyzetét a fenti körülmények nem valami fényesen igazolják, szerencse még az, hogy innen óriási mennyiségű csemege és piaci szőlő szállított el úgy tengelyen, mint hajón és vasuton Budapestre illetve Bécsbe s dacára annak, hogy a csemegezőlő, és a piackepés borszőlő ára is igen hanyatlott, az esztergomi export szőlőnek kilogrammjára átlagban 24 fillért került eladásra.

Végezve ezen tudósítással, mégis örömmel töltheti el az embert, hogy a hegyen-völgyön egy kis vidámságot lát. Elégedettebbek az arak. A pincésgazdák maguknak is hagyhatnak egy kis itókát télire s e szerint a disznótorok sem lesznek olyan inségesek, mint más esztendőkbén.

Gazda.

TÁRCA. Gyötrelmek.

Reggel a két Tata-leány elindul hazuról, a suszter-műhelyből. Gizi, az idősebbik, csinos leány de csak este, mert napfényénél lekiabál az arcáról a koplalás, meg a rossz szobalevegő. Bágyadt szem körül nagy kék karikák vannak és voltaképpen a leánynak ez az egész szépsége. Ha este jár az utcán, sokan megfordulnak utána és a ruháján

is csak a nők érzik meg a pamutszövet szagát. Már sokszor volt menyasszony, ő legalább sokszor mesélt már róla a szomszédoknak, most azonban végérvényesen szerelmes Léner Nándorba, a villamos kalauzba. A leány azok közül való, akiknek egyetlen helyen a paranosolás, mindenütt másutt az alázatos öszszesugorodás jutott osztályrészül. Otthon az apja meg az anyja a szentírás sem vehetné komolyabban, mint az övét, amikor a kis hugára rápírt. Amit elég gyakran megtesz, mert a szíve ugyan csupa szeretet de paranosolni is okvetlenül kell valakinek.

A legkisebb leány a tizenkétéves Vilma, már sokkal modernebb hölgy. Már teljesen megérti a néje otthoni ártatlan erőlködéseit és nem rontja el a kedvét az ellenszégüléssel, pedig valójában már igen sok okos dolgot adott be Gízinek, de mindig úgy, mintha valami gyerekes ostobaságot mondana. Egyébként cudarul kokett és józan; mindig tudja, melyik férfi nézte meg jobban. A kifivel meg a hidpénzzel ambíciózusan esal.

Indulás előtt az öreg Tata, komoly és tárgyilagos megvitatás és némi gazdasági tanácsok után odaadta Gízinek huszonkét krajcárt, hogy ha már minden áron nem akarnak, menjenek el szakaszjeggyel a nagybátyjukhoz, visszajövet pedig vegyenek két szafaladét ebédre.

Bár Gizi sajnálatosan jó leány, lehetetlen elhallgatnunk, hogy az egész nagybácsi-história koholmány. Nincs nála semmi keresnivalójuk, csak a leány okvetlenül fel akar szállni a 314-es villamosra, amelyiken Léner Nándor a kalauz.

Azért, amikor végre ki tudnak szabadulni az apja műhelyéből a kis hugával együtt odaáll a Kerepesi ut sarkára a megállóhoz és vár. Várja a 314-es kocsit. Amikor egy-egy alkalmas, de más számú kocsit elereszt, mindég valami szánalmasan ostoba hazugságot hebeg a hugának, aki engedelmes arcot vág, pedig nagyon jól tudja, mennyiben áll a dolog.

Gizi tehát vár.

Aközben a Károly-kaszárnyánál feltűnik a 314-es kocsit.

Léner Nándor az elegáns Léner Nándor, a kalauz, hanyagul, felsőbbégesen rángatja a csengetyű szíját és amíg fanyarul mondogatta:

— Kérem, ahol jegy nines, — a kunkori bajusza alatt egyre jobban mosolyog. Mert tudja már, hogy Gizi okvetlenül ott vár. Ő egyébként már megszokta az ilyesmit, amint a végállomásokon el is szokta mondani.

A kocsit végre odaér a megállóhoz. Gizi a felszállásnál tanulságos dolgokat mond a hugának, sőt a pernonon halkán még hozzájuk is tesz újabbakat, hogy ne kelljen az elegáns Léner Nándor szemébe néznie. Végül belökdi hugát a kocsiba és maga is leül lehetőleg simán.

Léner Nándor pedig mindezek alatt a pernonon sodorgatja veszedelmes bajuszát és mosolyog a keze alatt. Végül bemegy a kocsiba, meg áll a rákvörös leány előtt, utolérhetetlen hanyagsággal szalutál és halkán, lágyan azt mondja:

— Hová tetszik?

Gizi kapkodni kezd. Vilma pedig, aki nagyon jól tudja, hogy kellene megvaditania pökhendi fiékót, de nem akarja látni a kínos jelenetet, mivel sajnálja a nővérét. — Kinéz az ablakon! Gizi így teljesen egyedül marad a bámulatos Léner Nándorral és még jobban kapkod. Végül előcibálja a táskáját, amiben két hatos és két krajcár unatkozik, azután meg egy zsebkendő és néhány kules. És mialatt a bámulatos Léner Nándor egy szakavatott pillantással áttekinti a pénzügyi helyzetet a leány kirántja a zsebkendőt és azzal együtt az egyik hatost, ami leesik és a leesett hatosok ősi szokása szerint bebuvík a padló farácsa alá. Gizi úgy tesz, mintha észre sem vette volna a dolgot, megváltja a két szakaszjegyet és amikor Léner Nándor ur mosolygással azt mondja:

— Leesett valami! . . . és lehajol csak úgy a forma kedvéért. — elegánsan int keztyűs kezével és azt rebegeti:

— Nem baj, Léner ur, nem érdemes! . . .

Közben azonban ellepi a hideg verejték és egy pillanatra egészen tisztán érzi a suszterműhely szegénységét. A kis Vilma bizonyosan tudja, hogy gyötrelmet okozna Gízinek, ha keresné a hatost, azért nyugton marad, de a szemét majdnem belejéti a rács közé.

A bámulatos Léner Nándor nagyon jól látja a hatost a kocsit fenekén és úgy áll oda a Gizi elé, hogy a lába eltakarja a pénzdarábot. És ott áll makacsul. És társalog enyhén: felelősségmentesen és szellemesen. Így:

— Hová, meddig, Gízike kisasszony ebben a cudar időben? . . . A vámházig? . . . Miért nem jött el a multkor a kádarsegédék szakegye-

tének vigalmára? . . . Már készen is volt a ruhája? Ejnye, ejnye! Pedig daloztuk a kedves dalát, az „Arra kérem . . .”-et is: A Fluidl is várta a kisasszonyt, mivel eligérkezett neki. Ját-szottunk találozkát is és a Hungler azt adta fel, hogy hány lába van ennyihány birkának és volt zálog de mennyi! mert senki sem tudta. Magácska tudja-e, Gízike? Nem? Bizony csak kettő! Mert annak, aki ennyihány a birkának, csak két lába van!

Gizi sápadzik és egyre jobban kapkod. Szeretné beszívni a pompás Léner Nándor minden szavát, de a leesett utolsó hatos ránehezedik a lelkére és nyomja azt okvetlenül. Az elmaradt ebéd elrontotta a gyomrát. A kis Vilma szeretné meggyilkolni a szép fiút, hogy zavartalanul keresesse a hatost. A legközelebbi megállónál gonosz impertinenciával odaszól Léner Nándornak:

— Nézze, felszálltak! Menjen jegyet adni!

Léner Nándor odakapja a fejét, ostobán vi-gyorog és marad, mert különben le kellene lépnie a hatosról.

A villamos e titkos gyöttrődések közepette a vámházhoz ért.

Gizi bár úgy érzi, hogy a lelkét is ott hagyja, feláll és kifelé indul. Megfogja Vilma kezét egy pillanatra gyámoltalanul belenéz a gyönyörű fiu szemébe, aztán kaszálódik kifelé. Halkan azt rebegeti:

— Isten Önnel, Léner ur!

Amire a csabalak észbontóan szalutál, de a helyéről el nem mozdul.

Gizi már lent áll Vilmával együtt a Vámház tér titkos körén és homályos szemével körül-néz, de csak valami szürke forgatagot lát. Vilma halkán azt mondja!

— Az ördög vitte volna ezt a majmot!

— azzal aztán megindulnak a rakodópart felé, de maguk sem tudják hová?

A bámulatos Léner Nándor pedig a bicskájával kitérül a hatost, zsebre vágja, aztán mosolyogva kiáll a pernonra és amíg a kocsit a hidon dőcög keresztül, azon a mondaton töri a fejét, amit majd a végállomáson lead.

Ebben a formában állapodik meg:

— Az angyalát! Már megintennég megveszejtettem egyet!

Aztán tovább mosolyog és izzadt kezével szorongatja a hatost.

Cholnoky László.

Mi ujság?

Nyilvános Istentisztelet.

Az Oltáregyesület nyilvános istentiszteletét folyó hó 11-én tartja a vízvárosi zárda templomában. Előtte való napon d. u. 5 órakor litánia lesz, mely alatt a hívek a sz. gyónást végezhetik. Az imádási napon pedig 1/2 7, 8, 9 és 1/2 10 órakor szent mise, d. u. 5 órakor szent beszéd és litánia.

A magyar nagypéntek.

Az aradi 13 felmagasztalásának 59 évfordulóját gyászmisszéval ülte meg városunk közönsége. A kegyuri templomban Mátéffy Viktor plébános celebrálta a gyászmisszét, melyen a városi és megyei tisztikaron kívül a függetlenségi kör tisztikara és választmánya valamint magyszámú közönség vett részt.

Eljegyzés.

Einezinger Ferenc, az Esztergomi Takarékpénztár r. t. tisztviselője, eljegyezte Adolf Juliskát, Adolf Ede táthi földbirtokos, megyebiz. tag leányát.

A vármegyei székház ügye.

Gyapay Pál főispán tegnap értekezletre hívta össze a törvényhatósági bizottság tagjait a vármegyei székházépítési ügyben. Az értekezleten elég nagy számban gyűltek össze a meghívottak és elhatározták, hogy ismét kiküldik a régi székház-építő bizottságot, melynek feladata leendő az eddigi tervek alapján egy végleges planumot kidolgozni. Direktívaül kimondották, hogy a tanácskozó terem a Deák-Ferenc utcai emeleti részbe kerül,

míg az alispáni lakás és főispáni szállás a Bottyán utcai egész frontot fogja kitölteni.

Őszi közgyűlés a vármegyénél.

Esztergom tartja törvényhatósági bizottsága f. hó 15-én választja őszi rendes közgyűlését. A tárgysorozat fő része már kikébesített a megye-atyáknak, míg a póttárgysorozat még feldolgozás alatt van. Az eddigi napirend 214 pontból áll. Főbb és közérdeklődésre számot tartható pontjai a következők: A közigazgatási bizottság Mánya Dömötör megyebizottsági tagságát megsemmisítő állandó bíráló választmányi határozatot helyben-hagyja. — Belügyminiszter a vármegyétől és szolgálókról alkotott szabályrendelettel a jóvá-hagyást megtagadja. — Kereskedelemügyi minisz-ter leírta az „Esztergom városi és állami telefon-hálózatnak” a „Budapest környéke” hálózatba való felvétele tárgyában. — Az esztergomi járási főszolgabírói hivatalnál újonnan rendszeresített I-ső osztályú szolgabírói állásnak, valamint az ezen állás betöltésével netán megüresedendő egyéb tiszti állásoknak választás útján való betöltése. — A vármegye alispánja bemutatja a székházépítő bi-zottság javaslatát a vármegyeház átalakítására vonatkozólag. — Jendrasi Alfréd számlája a vármegyeháza átalakítására vonatkozó tervek stb. elkészítéseért járó 2984 kor. végjárandóság kiuta-lása iránt. — Párkányi közszeg képviselőtestületé-nek a szolgabírói és járásbírói hivatalok át-helyezése, úgy a közszeg vendéglő átalakításához szükséges 200.000 koronás kölcsön felvétele tár-gyában hozott határozata. — Esztergom vármegye alispánja bemutatja az 1907. év szeptember hó 1-től 1908. év augusztus 31-iki vármegyei közzi-gazgatás állapotáról szóló évi jelentését. — A vármegye alispánja bejelenti, hogy a törvényható-ság kellő pénzalap hiányában az országos magyar gazdasági egyesületbe be nem léphet. — Pfalez József építőmester kérelme a vármegyeház átala-kításáról készített tervrajzok után felszámított 1550 kor. munkadíjnak kiutalása iránt. — Gerlei Dániel felebbezése a szab. kir. városnál április 6-án volt tisztújítás alkalmával megtartott kiadói választás ellen. — B. Szabó Mihály felebbezése Úny község képviselőtestületének esővíz lefolyás helyreállítása tárgyában hozott véghatározata ellen. — Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságának át-írata a magyar jegybank felállítására tárgyában. — Somogy vármegye törvényhatóságának átírata a takarmányhiány megszüntetése tárgyában.

A gazdasági egyesületből.

A vármegyei gazdasági egyesületnek több tagja Geiger Ferenc elnökle alatt Rázga Ernő kiskéri gazdaságában megtekintette a Kőszeghy-féle motoros gőzeke működését. A kirándulók a szemle után a tulajdonos vendégei voltak.

A főgimnáziumi menza.

A helybeli főgimnázium diákasztala az idén is teljesíti humanus misszióját. A vezetőségtől kapott kimutatás szerint a menzán ez évben 28 tanuló részesül ételmezésben; ezek között van 13 kedvezményes, akik ebédért és vacsoráért havon-ként 9 koronát fizetnek. Klinda Teofil dr. praelá-tus-kanonok alapítványi helyét az alapító adomá-nyozásából Geiger János III. oszt. tanuló élvezi. Egyes tanulók nagylelkű jótévkö kegyességéből teljesen ingyenes ételmezésben részesülnek; így két tanulóért az egész ételmezési díjat Kohl Medárd dr. püspök fizeti; egy-egy tanulóért Raj-ner Lajos dr. püspök, továbbá Maszlaghy Ferenc és Klinda Teofil dr. praelátus-kanonok. Ez utóbbi még egy tanulóért a fél-ételmezési díjat (90 kor.) fizeti, ugyanezt fizeti egy tanulóért Venczell An-tal praelátus-kanonok is. Egy tanuló a kifőző jó-szivűségéből kap ingyenes ételmezést. A többi tagja a deákasztalnak teljes fizetésű vagyis havi 18 koronáért kap ebédet és vacsorát.

Örség a Bottyánpalotában.

Régi bajt orvosolt a város tanácsa, midőn elhatározta, hogy a városházán rendőrsőt szerez. Az I. sz. rendőrsőt a Horánszky-utcai Szilvaféle házból máris áthelyezték a városházára. A legénység már átköltözött a számvevőség volt helyiségeibe. A Bottyánpalota tehát újból örséghez jutott amiként azelőtt soha nem is volt anélkül.

Ujoncok bevonulása.

Hej be nagy a busongás imigy október elején, amikor a katonasoros legény elbueszik a „cibil“ élettől, a szülőfalujától, mindentől, ami neki kedves, drága — három hosszú esztendőre. Szomorú regruta nótáktól hangosak az utcák, egy-egy kis lány sírva is fakad a kapu előtt; a falu apraja nagyja fájó isten hozzáddal kíséri a „legények elejét“. A nagy busongásban mégis csak van vigasztaló, amennyiben a közös hadsereghez besorozott ujoncok a hadügyminiszter rendelete értelmében az idén október 6-án vonultak be csapatokhoz. Az aradi gyásznapon hangosak voltak az utcák a busuló bundásjelöltek kurjongatásaitól.

Gyujtogató mozdony.

Nyergesujfaluról írja tudósítónk: F. hó 5-én d. u. fél kettőkor az Almászfűtőről érkezett 4213 számú személyvonat mozdonyából kipattanó szikráktól tüzet fogott Riedly Istvánnának a Dunasoron levő háza. A tető a nagy szélben csakhamar lángba borult. Az udvaron foglalatokodó napszámosok és a községi tűzország megfeszített munkájának köszönhető csak, hogy a tűz tova nem terjedt. A tüzet egy órai munka után teljesen elfojtották. A kár megtérül a biztosítás révén.

Egy kődobás — egy emberélet.

Egy rendkívül misztikus ügyben nyomoz a most a rendőrség. Plesek Vilmos bélfeldolgozó segédét vasárnap reggelre halva találták. Plesek szombaton este későn tért haza a primási gépgyár mellett elhúzódtó bástya fokon, amint egyszerre egy kődobás érte a fején. Plesek — bár az ütés fájdalmas volt — nem sok ügyet vetett a dolagra nyugodtan tért haza. Otthon megvacsorázott, majd vacsora után elmesélte az esetet a gazdája feleségének, aki a mintegy kétféle nagyságu fejsebet kimosta. Plesek ezután nyugovóra tért. Reggelre Plesek halva találták az ágyában. A nyomban értesített rendőrség megindította a felette titokzatos ügyben a nyomozást és megállapította, hogy Pleseknek a kődobástól eredő fejsebe következtében beállott agyrázkódás okozta halálát. A gyilkosnak mindaddig nem sikerült nyomára akadni.

A munkásbiztosító közgyűlése.

Az „Esztergomi kerületi munkásbiztosító pénztár“ 1908. évi október hó 11. napján Esztergom szab. kir. város székházának tanácstermében d. e. fél 11 órakor közgyűlést tart. A közgyűlésen szavazati joggal fognak birni a kereskedelemügyi miniszter illetőleg a m. kir. állami munkás biztosító hivatal által kibocsátott rendeletek értelmében 1907. évi október 13-án tartott kiegészítő választásnál megválasztott közgyűlési kiküldöttek. A közgyűlés tárgya: a kerületi munkásbiztosító pénztár alapszabályának megállapítása. A közgyűlés határozatképessége nem függ a megjelentek számától.

Tanfolyam husvizsgálók kiképzésére.

A földmivelésügyi miniszter a husvizsgálat tárgyában előírt képesítés megszerezhetése céljából Esztergom sz. kir. város köztisztviselői tanfolyamot rendez. A tanfolyamot csak akkor nyitják meg, ha legalább tíz hallgató jelentkezik a vezetéssel megbízott állatorvosnál. A tandíj 20 kor. a vizsgadíj 6 kor. A tanfolyam egy hónapig tart

és arról képesítő bizonyítványt adnak. Így ír a minister. A dologból azonban egyelőre csak a papíron lesz valami, amennyiben a tanfolyamot majd az új köztisztviselői létesítésével léptetik életbe. Egyelőre tehát várni kell azoknak, akik tudomány-szomjukat akarják oltani, vagy pedig siettessek a város tanácsát, hogy a köztisztviselői minél előbb egy alkalmasabb helyen felépüljön.

Chrysanthemumok.

Utasok és kutatók, kik Japánban megfordultak, régen tudták, hogy a ma oly hatalmas jelentőségre emelkedett virággazdag keleti szigetországban chrysanthemumok csodás nagyságban és megszámlálhatatlan változatokban neveltettek és kultiváltak. Mint minden, a mi ezen csodás exotikus országból azon időkben szárnyra kapott, úgy az akkori jelentések is kétkedéssel fogadták és csak félig-meddig találtak hitelre. Végre mégis, körülbelül 32 évvel azelőtt, angol kertészek odautaztak meggyőződni e csodavirágokról. És nem hiába, — szakavatott látásukkal, csodálattal és bálumattal telve szemlélhették azt az óriási nagyságot és nem sejtett alakokat, melyeket e jelentéktelen és szerény kerti növény a japán kertészek művészete és szorgalma folytán elővariált. Tanulmányozták tenyésztését és életmódját behatóan és a legpompásabb fajtáknak nem csekély számát magukkal hozták Európába. Itt aztán több évi aklimatizáció (éghajlathoz való hozzászoktatás) és tenyésztési kísérletek után csakhamar a tökéletesség ugyanoly magas fokára emelték a chrysanthemumot, mint a milyent a japán előképek felmutattak. Angliából legott elterjedt a chrysanthemum-tenyésztés Franciaországba és Észak-Amerikába s a sok meglepő eredmény valóságos chrysanthemum kultuszt teremtett a versenyző kertészek között, — rövid időn belül az összes kertészkedő országokban igaz lelkesedéssel tenyésztették.

Hazánkban az ismert Mühle Árpád temesvári cég kertészeti telepe volt az, hol legelőször neveltettek fel chrysanthemumok mesés nagyságú virágokkal és ugyancsak onnan kerültek ezen óriásvirágok a közönség közé.

Mühle Árpád úr Angliában és Amerikában a legelső chrysanthemum-tenyésztőknél behatóan tanulmányozta tenyésztését a ma oly ünnepektől telve virágnak és a magyarországi éghajlathoz való több évi hozzáalkalmazkodással elért végre ugyanoly nagyszerű eredményeket, mint a milyeneket az angol és amerikai tenyésztők elértek. Tapasztalatait a múlt évben megjelent a „A Chrysanthemum Tenyésztése“, saját kiadás ára 2 korona — című művében leírta s évenként megjelenő őszi árjegyzéke, mely érdeklődőknek kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik, mindig felsorolja a legszebb és legújabb fajtákat, a melyek azt őszi hónapok folyamán virítani fognak és ugyanakkor szétküldésre kerülnek.

Szabó Mihály becsületsértési ügye.

F. hó 7-én itélkezett a kir. járásbíróság Szabó Mihálynak Venturini Hugó és ifj. Venturini Hugóné elleni fenytető ügyében. A tanukihallgatás befejezése és a vád és védbeszéd elhangzása után Venturini Hugót bűnösnek mondta ki a bíróság a becsületsértés vétségében és ezért öt 30 kor. pénzbírságra és az összes költségek megfizetésére kötelezte. Kimondotta a bíróság a büntető novella alapján a büntetés felfüggesztését. — Venturini Hugónét bizonyítékok hiánya miatt felmentette a bíróság. A vádlottak megnyugodtak, a vádló azonban felebbezett a vádlottak terhére és így még nem hangzott el az utolsó szó ezen ügyben.

Szeptember bűnkronikája.

A rendőrkapitány most tette közzé a szeptember havi bűnözési statisztikát. A számok beszelnek: 1. lopás 19, súlyos testi sértés 2, sik-

kasztás 2, könnyű testi sértés 1, csalás 4, hamis tauuzás és hamis eskü 2, emberélet elleni büntett 2, egyéb büntett 2, Ezeken kívül rendőri kihágás előfordult 70 esetben. A bő szüret folyománya a esikorgó karcos bizonyára meg fogja kétszerezni a bűnesetek számát.

Rendőri hírek.

Bűskázás a szőlőhegyen. Vasárnap éjjel egy halálra sebezett embert hoztak be a Kolos-körházba. Szolgái János és Jobbágy Péter szüretelő munkások szombaton éjjel valamin összeszólalkoztak s miután mindketten mámorosak voltak, össze is verekedtek. A gyengébb verekedést erősebb követte miközben Jobbágy egy vasvillával Szolgát lágyékon szúrta. A sérült sebei életveszélyesek.

Működik az újbor. Az újbor hatása már meg látszik a rendőri krónikán. Vasárnap este úgy 9 óra tájban a külső Simor János-utca és a Csillag-utca táján is egy csomó garázda újborfogyasztót intett esendre a rendőrség. A leghösebb volt a garázda csapat között Fiala István, kit Bándi Ferenc rendőr le akart tartóztatni. Fiala ezt látva, revolvert rántott elő és közvetlen közelből kétszer rá lőtt még a rendőrré is. Szerencsére egyszer sem talált. A rendőrség hatóság elleni erőszak címén feljelentette a garázda legényt.

Hazárdirozó legények. Bajótról írja tudósítónk: F. hó 4-én egy hazárdjátékos bandát fedezett fel a csendőrség egy itteni korezmában. A játékban nagyjából parasztleányok vettek részt. Az egész társaság a baróság előtt fog számolni a kártyaügyben.

Reform az egyéves önkénteseknél.

Katonai körökből úgy értesülünk, hogy azok az önkéntesek, akik most október 1-én rukkoltak be, érdekes reformon fognak keresztülmenni, ugyanis mindazok, akik husvétkor az altiszti vizsgálaton jeles minőséget kapnak, nyomban örmesterekké fognak előrukkolni. Az igen jók szakaszvezetők lesznek, a többiek meg tizedesek. Eddig a legmagasabb sarzsi a tizedesi volt s ha a tiszt vizsgálatot sikerrel tette le, akkor lehetett csak az önkéntesből örmester.

Friss gyöngyvirág októberben.

Az esztergomi korzónak specialitása van. Az esti sétálók elegáns közönségében a kora tavasz impresszióját kelti egy felette kellemes a frissen szedett gyöngyvirághoz hasonló édes illat amely néhány divatos őszi toalettból árad ki. Az illat az alkoholmentes „Maiglókhén Illusion“ nevű legújabb találmányú parfümtől származik, amely kizárólag Doños drogériájában kapható.

* A „Zenélő Magyarország“ közismert zene-műfolyóirat ép most megjelent 368-dik füzeté, újra a legjobb s kedvelt zongora újdonságokat közli, mégpedig: I. Csiky János „Lidike“ műdalát II. Morse Th. „Paris“ Valse-ente Párisiennet. III. Lévine M. „Dolorose“ salon darabok. Elismert tény, hogy annyi zeneművet, s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló újdonságait, csak 6-8 koronáért szerezhetni meg külön kiadásokban amennyit egy füzeté ad a pompás zene-műfolyóiratnak, mégis rendkívül elterjedése miatt, 6 korona félévi előfizetésért, 12 ily gazdag tartalmu füzetet, s egy 50 oldal tartalmu albumot — egész évi 12 korona előfizetésért pedig, a Husvéti és Karácsonyi zenealbumokat, teljesen ingyen adja előfizetőinek. Előfizetések a most folyó 1908. évi 2-dik (jul-dec) félévre, a „Zenélő Magyarország“ (Klökner Ede) zene-műkiadóhivatalához, Budapest, VIII. József-körut 11 szám intézendők honnan kívánatra kime-ritő árjegyzék, ingyen és bérmentve küldetik.

x **Alkalmi vétel!** Vermes Ignác divatáru üzletében Kossuth Lajos-utca (Korona bazár mellett), hol állandóan lehet alkalmi vételhez jutni, u. m. a legújabb divatú női kelmék, fehérneműk, finom férfi ruhaszövetek, vásznak és kanavásznak. A t. közönség érdeke, hogy ezen cikkeket mielőbb megtekintse. Tisztelettel Vermes Ignác.

x A varógép már rég óta oly szükségletté vált a családban, hogy csak a körül forog a kérdés melyikvarrógép a legjobb? Ezen kérdés feleletre talál azon közkeletben a melynek az Eredeti Singer varrógépek a világ összes hölgyeinél örvendenek és azon szakadatlan gondoskodásban melyet a Singer Co. gépeinek előállítására és tökéletesítésére fordít. Ne tévesztessük meg magunkat a: „valódi Singer” és hasonló jelzések alatti hirdetések által. Eredeti Singer varrógépek kizárólag saját üzleteinkben kaphatók. Singer Co. varrógép részv. társ. Esztergom, Szt. Lőrincz-utca 6.

x A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, eszűnél stb.-nél a Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő: sőt járványkórnál, minő: a kolera és hanyóhasfolyás, az altestnek Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszér jó eredménytel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és üvegekben: a 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expellert) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kövérednek, erősek és rózsás színűekké válnak, ha a tápláló SCOTT-féle Emulsiót szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik a **SCOTT-féle Emulsiót.**

Orvosok és bábák az egész föld kerék-ségén állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsiót,

mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, a melyek a SCOTT-féle Emulsió nyomán keletkeznek.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle mód szer védjegyet — a halászt — kérjük figyelmebe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban,

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

GERENDAY JÓZSEF.

NESTLÉ

gyermeklisztje
csecsemők, lábbadozók,
gyomorhajosok részére.
A legjobb alpesi tejet tartalmazza.
Egy doboz 1 k. 80 fill.
Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. — Ugyanott ismertető iratok ingyen.

ELADÓ VIZSLÁK.

Két szép 10 hetes him vizsla kutya eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Aki hirdetni akar

még pedig sikerrel, az forduljon az „**ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ**” (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet-körút 41., ahol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron esz-közölnek. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője. Disztes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél teljesen díjmentesen küldetik.

A „Polgár” hét pontja.

I.

A Polgár — mely július vége óta Szerdahelyi Sándor-nak, a „Pesti Napló” hét éven át volt felelős szerkesztőjének kiadásában és szerkesztésében jelenik meg — az egyetlen magyar reggeli kétkrájáros lap.

II.

Puritán becsületesség A Polgár vezérelve; nyílt szívű, bátor szószólója a közérdeknek és közönsége érdekeinek; független minden politikai párttól; iránya és mértéke: a magyar nép igazi érdeke. Természetes, hogy e mérték mellett éles ellenzéki álláspontra kényszeríti a mai kormánypolitikát.

III.

Olvasói közül nem a földi javakban dusaknak óhajt a kedvence lenni. A Polgár; hanem szószólója, támogatója, ha kell, harci fegyvere a magyar kispolgárság ama rétegének amely a töke és a munkásság harcában középített, tehetetlenül és szervezetlenül állván, élete megnehezítésében fizeti a súlyos hadisarcot.

IV.

Legelőbb és legjobb — ez jellemzi A Polgárt, mert minden száma művészien egyetemes magában a következő főkéllékeket; bár egyes számának az ára csak két krajcár, benne van minden, ami érdekeset a drága lapok hozhatnak; teljes lap gyorsan pontosan, megbízhatóan tudósít mindenről, amit az olvasónak tudnia kell; élénk, friss lap, bőségesen hoz szórakoztató olvasmányt is, verset tárcát, regényt. Karácsonyra disztes albumnaplót ad ingyen minden előfizetőnek.

V.

Gondoljatok A Polgár-ra, mielőtt újságot vesztek: tanítók, kishivatalnokok, vasutasok, hajósok, kiskereskedők, kisiparosok, földművesek, alkalmazottak! A ti érdeketeket szolgálja bátor szociálpolitikájában A Polgár és a magatok erejét növelitek, ha csatlakoztatok A Polgár erejét gyarapítjátok!

VI.

Átalakulása óta — egy hónap alatt — már is nagy sikereket ért el A Polgár a közönség körében. Napról-napra terjed a fővárosban és főleg az ország minden részében, annál inkább, mert a vidéken is két krajcár az ára és mindenki rájön, hogy pénz és időt takarít meg, aki A Polgár-t veszi meg, vagy előfizet rá.

VII.

Rendes, belső dolgozóitársain kívül, akik mind jeles újságírók, munkatársai A Polgár-nak a magyar közönség, mely panaszával, tanácsával, kérdésével hozzánk fordul, mert tudja, hogy hű, becsületos visszhangra talál itt. Velünk maradt Vázsonyi Vilmos zseniális publicista-tollával, egyik vezéreinkiről Lengyel Zoltán és egyesültek velünk közéletünk mindama kiváló erői, kik A Polgár-ral egy irányban dolgoznak.

Szeptember hó 1-én új előfizetést nyitotunk A POLGÁR-ra. Tisztelettel kérjük azokat az olvasóinkat, akiknek előfizetése ezen a napon lejárt, hogy előfizetéseiket a lap akadálytalan szétküldése érdekében, mielőbb megújítani sziveskedjenek.

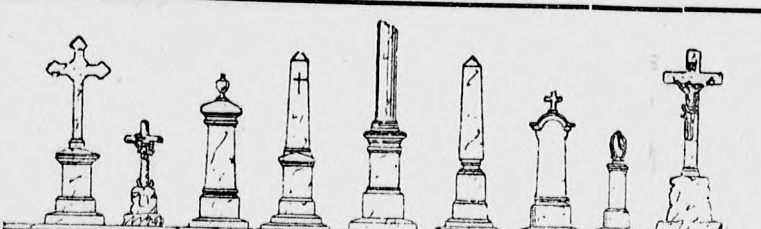
A Polgár előfizetési ára:

Egész évre 16 K — f.
Félévre 8 K — f.
Negyedévre 4 K — f.
Egy hónapra 1 K 40 f.

Egyes száma Budapesten és vidéken 2 k., (4 fillér.)

Előfizetni bármely postahivatalnál lehet.

A POLGÁR kiadóhivatala; VI., Nagymező-utca 12.

GERENDAY A. és FIA
szobrászok,
első orsz. szabadalmazott
siremlékmű gyárosok
BUDAPESTEN, VII., Rákóczi-út 90.
Fiókház: X. Kőbánya, az új temető mellett.

FENNALL 1848